

EPISTEMOLOGICAL STUDIES IN PHILOSOPHY,
SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ISSN 2618-1274 (Print), ISSN 2618-1282 (Online)

Journal home page: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/index>

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Олексій Вікторович ЦАЦЕНКО

Аспірант кафедри політології, соціології та публічного управління, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, пр. Науки, 72, Дніпро, 49000, Україна

E-mail: oleksiizazenko1@online.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6460-4501>

УДК 321.7:352

Oleksiy TSATSENKO

PhD student of the Department of Political Science, Sociology and public administration, Oles Honchar Dnipro National University, Nauka Ave., 72, Dnipro, 49000, Ukraine

**КАМПАНІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АДВОКАЦІЇ: НАПРЯМКИ ЗАЛУЧЕННЯ
ПОЛІТИЧНИХ АКТИВІСТІВ**

Received 3 June 2024; revised 24 June 2024; accepted 28 June 2024

DOI: 10.15421/342436

Анотація

Статтю присвячено дослідженню процесів громадянського залучення (або civic engagement), які набувають все більшого розголосу в світовій політичній науці. Застосовуючи сучасні фахові підходи, автор пропонує пояснення рекрутування громадянської адвокації через чітку політичну мету та зв'язок з поточним ситуативним контекстом. В статті розкриваються та описуються основні компоненти виміру залучення політичних активістів в рамках сучасних кампаній громадянської адвокації. Автор виявляє механізми висловлення поглядів та позицій, захисту своїх прав і впливу на процеси прийняття рішень на різних рівнях управління. Наголошено на тому, що громадянська адвокація охоплює широкий спектр діяльності, спрямованої на участь у політичних процесах. У тексті розглядаються адвокаційні кампанії в політичній практиці консолідованих демократій як організовані заходи, спрямовані на привернення уваги до конкретних проблем і досягнення змін у політиці чи підвищення громадської обізнаності. У роботі здійснено звернення до кваліфікаційних вимог і посадових обов'язків лідерів громадянських кампаній. Стаття аналізує актуалізацію питання громадянської адвокації в суспільно-політичних інноваціях на сучасному етапі. Зазначається, що у розвинених демократичних країнах окреслюється тенденція до уваги до соціальних громадських інновацій. Встановлено, що розвиток громадянського суспільства в Україні передбачає розбудову національної моделі залучення громадян до ведення адвокаційних кампаній. Приділено увагу залученню нових активних учасників, для яких громадські кампанії адвокації стають чинником формування середовища колаборації та розширення кола соціального спілкування. Акцент робиться на постійному включенні окремих осіб і груп до заходів, спрямованих на покращення суспільного середовища та формування усвідомленого громадського лідерства та атмосфери соціального успіху. В заключній частині статті автор підкреслює, що ефективно громадянське залучення передбачає різноманіття підходів. Зроблено висновок, що вирішальним чинником, який спонукає громадян до проактивної позиції та участі в кампаніях громадянської адвокації, є прагматичні потреби та уявлення щодо досягнення стану задоволеності вимог.

Ключові слова: кампанія громадянської адвокації, громадське залучення, політична акція, політичний протест, політичні вимоги, політична медіація.

**CIVIC ADVOCACY CAMPAIGNS: DIRECTIONS OF INVOLVEMENT OF
POLITICAL ACTIVISTS**

Abstract

The article is devoted to the research of civic engagement processes, which are gaining more and more publicity in world political science. Applying modern professional approaches, the author offers an explanation of the recruitment of civil advocacy through a clear political goal and connection with the current situational context. The article reveals and describes the main components of measuring the involvement of political activists within the framework of modern civil advocacy campaigns. The author reveals the mechanisms of expressing views and positions, protecting one's rights and influencing decision-making processes at different levels of management. It is emphasized that civil advocacy covers a wide range of activities aimed at participation in political processes. The text examines advocacy campaigns in the political practice of consolidated democracies

as organized events aimed at drawing attention to specific problems and achieving policy changes or raising public awareness. In the work, an appeal was also made to the qualification requirements and job duties of the leaders of civil campaigns. The article analyzes the actualization of the issue of civil advocacy in social and political innovations at the current stage. It is noted that in developed democratic countries a tendency to pay attention to social public innovations is outlined. It has been established that the development of civil society in Ukraine involves the development of a national model of engaging citizens in conducting advocacy campaigns. Attention is paid to attracting new active participants, for whom public advocacy campaigns become a factor in forming an environment of collaboration and expanding the circle of social communication. Emphasis is placed on the continuous inclusion of individuals and groups in activities aimed at improving the public environment and forming conscious public leadership and an atmosphere of social success. In the final part of the article, the author emphasizes that effective public involvement involves a variety of approaches. It was concluded that the decisive factor that prompts citizens to take a proactive position and participate in civil advocacy campaigns are pragmatic needs and ideas about achieving a state of satisfaction of requirements.

Keywords: *civil advocacy campaign, public involvement, political action, political protest, political demands, political mediation.*

Постановка проблеми.

Цілеспрямовані заходи стосовно відстоювання прав і свобод людини в сучасному світі визначаються як організована діяльність неурядових структур, яка здійснюється в законний спосіб та на підставі певних політичних позицій та міркувань. Громадянська адвокація є сукупністю політичних практик демократичного світу, які дозволяють транслювати вимоги та потреби громадян з соціального рівня на рівні політичних обговорень. На відміну від правової або юридичної адвокаційної діяльності, яка в цілому звужена в рамках судово-апеляційних процедур, громадянська адвокація включає акції громадянської непокори, комунікаційні кампанії та діяльність щодо рекрутування громадських активістів.

Проблема політичного залучення (або *civic engagement*) набуває все більшого розвитку в світовій політичній науці. В умовах діджиталізації відбувається диверсифікація джерел політичної інформації. Відповідно долучення тих чи інших верств громадян до адвокаційних кампаній виступає результатом медійних уподобань. Натомість громадянська адвокація в більшості випадків має чітку політичну мету та пов'язана з поточним ситуативним контекстом. Більше того, громадянська адвокація на сучасному етапі відіграє значну роль в діяльності щодо політичної медіації. Вона доповнює діяльність публічної влади динамічними та інтерактивними зв'язками з проактивною громадськістю. Наявність тих чи інших громадянських кампаній є свідченням значущості тих чи інших проблем суспільства. Відповідно

для сучасної України в рамках розбудови консолідованої демократії належним чином необхідно опрацювати умови громадянської адвокації та залучення громадян до акцій і кампаній відповідного типу та призначення.

Аналіз публікацій.

Причини та мотивації громадянського активізму цікавлять значну частину зарубіжних науковців. П.Фріч та М.Вавра дослідили чеський громадянський сектор віч-на-віч із фрілансерським активізмом [Frič, Vávra 2016], Т.Лінден розробляє пояснення основного активізму громадянського суспільства в пострадянській Латвії [Lindén 2008], Ч.Петті, П.Сейд та П.Уайтлі вивчили ставлення та поведінка в Британії до Громадянства та громадянська активності [Pattie, Seyd, and Whiteley 2003], Я.Петкович та Я.Божілович з'ясували особливості цифрової культури як основи громадянської активності [Petković, Božilović 2020], Н. Шодієв виклав східні концепції громадянської активності [Shodiev, 2017], П.Вапнер встановлює структуру політики за межами державного екологічного активізму та світової громадянської політики [Warner 1995], Дж.Вебстер, виклав дилему громадянської активності у відносинах видавця і громадянської активності [Webster 1986], К.Р.Віссенбах встановив комунікаційну аналітичну основу для практики ЗМІ в рамках дослідження образу влади в транснаціональному громадському технологічному активізмі [Wissenbach, 2019]. Однак тема громадянського залучення потребує розвитку саме в контексті специфічних потреб та вимог кампаній громадянської адвокації.

Метою статті є з'ясування виміру залучення політичних активістів в рамках сучасних кампаній громадянської адвокації. Завданням статті є ідентифікація чинників громадянського залучення в сучасній Україні та зарубіжних країнах.

Основний зміст.

Процеси залучення активних громадян до політичних кампаній з адвокації відіграють вирішальну роль у розвитку та підтримці демократичних практик та середовища. Вони надають суспільним групам механізми висловлення поглядів та позицій, захисту своїх прав і впливу на процеси прийняття рішень на різних рівнях управління. Ефективним засобом виступає реалізація проєктів та програм стимуляції політичної участі. Зокрема, згідно з «Програмою підтримки громадянської адвокації», яка була реалізована в Узбекистані, метою Проєкту підтримки громадянської адвокації (CASP) є зміцнення демократичної культури в Узбекистані шляхом формування прихильників політичних, економічних і соціальних змін. CASP покликаний допомогти громадянам і неурядовим, некомерційним організаціям (ННО) [Civic Advocacy Support Program 2002].

Громадянська адвокація охоплює широкий спектр діяльності, спрямованої на участь у політичних процесах. Вона може включати дорадче (петиційне) голосування, відвідування акцій протесту, волонтерство, участь у громадських обговореннях та інші форми колективних дій. Основна мета громадянської адвокації – зміцнення громадянського суспільства та забезпечення врахування інтересів різних груп населення в процесі прийняття політичних рішень. Відповідно, стимуляційні проєкти спрямовані на більш ефективне формулювати питань, які хвилюють громадян, й пошук задовільних рішень. Програма має три головні цілі: підвищення потенціалу місцевих ННО для проведення на національному рівні адвокаційних кампаній щодо питання, які їх хвилюють; залучення громадян до демократичного процесу шляхом залучення їх до адвокації; покращення здатності національного уряду брати участь у політичному діалозі та реформа в консультаціях з громадянами та ННО [Civic

Advocacy Support Program 2002].

Згідно з практикою консолідованих демократій, адвокаційні кампанії – це організовані заходи, спрямовані на привернення уваги до конкретних проблем і досягнення змін у політиці чи підвищення громадської обізнаності. Ці кампанії можуть бути ініційовані окремими громадянами або організаціями громадянського суспільства. Ключові елементи успішної адвокаційної кампанії включають чітко визначені цілі, стратегічне планування, ефективне використання медіа та комунікацій та мобілізацію громадської підтримки. На основі досвіду Програми підтримки громадянської адвокації, центральними напрямками діяльності стали зусилля з адвокації з питань, що не лише хвилюють узбецькі ННО, але також впливають на більш широкі верстви населення. Проєкт CASP мав п'ять основних інструментів реалізації:

- сучасні адвокаційні матеріали та поширення інформації;
- розвиток потенціалу ННО;
- розбудова мережи регіональних ННО та уряду;
- розвиток потенціалу державних службовців;
- гранти та наставництво для національних адвокаційних кампаній [Civic Advocacy Support Program 2002].

Завдяки громадській діяльності та адвокаційним кампаніям активісти можуть захищати свої права та свободи, протистояти несправедливості та боротися з дискримінацією. У цьому контексті важливі орієнтири підвищення ефективності компанії громадянської адвокації. Досвід реалізації Програми підтримки громадянської адвокації дозволив виокремити такі Показники ефективності CASP, важливі для розвитку громадянської адвокації в Україні: збільшення кількості національних адвокаційних кампаній, ініційованих ННО та їх коаліціями; збільшення кількості «проблемних» коаліцій, сформованих ННО для національної адвокаційної діяльності; збільшення кількості випадків, коли друковані та електронні ЗМІ оприлюднюють значущі події інформація, отримана в результаті адвокаційних кампаній CASP; збільшення кількості громадян,

залучених до адвокаційних кампаній; кількість нормативно-правових актів або змін у політиці, прийнятих або впроваджених на місцевому та національному рівні уряду; кількість державних установ із встановленими механізмами політичного діалогу громадян та їх організацій (НУО) [Civic Advocacy Support Program 2002].

В контексті досвіду сучасної України та потреб післявоєнного відновлення активна участь громадян у суспільному житті сприяє зміцненню демократичних інститутів, підвищенню прозорості та забезпеченню відповідальності влади. Доречним є звернення й до кваліфікаційних вимог та посадових обов'язків лідерів громадянських кампаній. З боку рекрутерів третього сектору в Україні очікується, що посадові особи (активісти) громадянської адвокації матимуть навички передбачення нових проблем, обмеження й можливості, що впливають на громадянське суспільство, і розробку адвокаційних кампаній для активного реагування на них. Посадова особа оптимізує адвокацію та проводить кампанії всередині організації, надає стратегічне розуміння питань, пов'язаних із громадянським суспільством та громадянським простором [Advocacy and Campaigns Lead 2024].

В умовах політичних трансформацій громадянські адвокаційні кампанії допомагають привернути увагу до соціальних проблем і сприяють їх вирішенню. У сучасних ЄС та США прикладами таких кампаній є боротьба за екологічні права, поліпшення умов праці, захист прав меншин та багато інших. Кваліфікаційні вимоги до менеджерів громадянської адвокації наголошують на навичках і компетентностях з аналізу глобальних тенденцій громадянського суспільства та розробки відповідних заходів для активного реагування на них у консультаціях з різними кластерами; забезпеченні стратегічного керівництва для забезпечення того, щоб проекти, кампанії та адвокаційні заходи були впорядковані всередині для максимального зовнішнього впливу; розробці планів адвокації для результатів досліджень, щоб забезпечити надання рекомендацій відповідним особам, які приймають рішення, і учасникам; організації проактивної

відповіді НУО на обмеження громадянського простору та можливості в різних регіонах і створення коаліції з іншими групами громадянського суспільства; надаванні вмісту для результатів для участі в регіональних і міжнародних форумах [Advocacy and Campaigns Lead 2024].

Як свідчить досвід політичної ретроспективи громадянської адвокації, ще у середині ХХ століття рух за громадянські права боровся проти расової дискримінації та домігся значних законодавчих змін, включаючи прийняття Закону про громадянські права 1964 року. Натомість на сучасному етапі актуалізується питання громадянської адвокації суспільно-політичних інновацій. Згідно з С. Сейвел та її співавторами, громадські інновації підтримують громадські організації, університети та держава. НУО все частіше наймають «цифрових медіа-гуру» та займаються розробкою та проведенням кампаній онлайн; дедалі більше університетів пропонують програми соціального підприємництва; а органи місцевого самоврядування розробили онлайн-портали для зворотного зв'язку громадян (ящики пропозицій цифрової ери). На думку «громадських інноваторів», нові ідеї та технології захоплюють людей, які в іншому випадку відвернулися б від політики, брати участь у місцевому врядуванні [Savell, Baiocchi, Bennett 2015].

Апробований проєкологічний вектор глобального громадянсько-адвокаційного руху зосереджує увагу на численних кампаніях із захисту навколишнього середовища, включаючи боротьбу із забрудненням океану, вирубкою лісів і зміною клімату. Водночас у розвинених демократичних країнах окреслюється тенденція до уваги до соціальних громадських інновацій. С. Сейвел та інші науковці наголошують, що громадянські інновації є частиною кардинальних змін у поглядах на відносини між громадянами та владою в сучасному суспільстві США. Частково це відповідь на ширші неоліберальні тенденції скорочення держави та розширення ролі ринків і приватного сектора в суспільному житті. Цей стиль активізму спирається на реформи «нового державного менеджменту» кінця 1970-х років, коли американці почали застосовувати мислення

приватного сектора в державних справах. Він також розширює кампанії кінця 1990-х років, спрямовані на відродження участі громадян в управлінні (зокрема такі, як «Розголос про голосування»), а також нещодавній сплеск процесів партисипативного управління на рівні міста [Savell, Baiocchi, Bennett 2015].

Громадське залучення на гендерній і соціальній основі представлено в сучасному світі феміністськими рухами в різних країнах. Як відомо, вони досягли значних успіхів у просуванні гендерної рівності та захисті прав жінок. Натомість на сучасному етапі фокус політичного активізму зміщується на питання розвитку локальних громад. С.Сейвел та співавтори стверджують, що сучасні громадські новатори оригінально поєднують новинки. По-перше, інноватори цінують і використовують логіку приватного сектору для здійснення громадянських реформ. Вони вірять, що ефективність, інновації та масштабність можуть зробити для демократії те ж саме, що ці якості роблять для прибутку бізнесу. Бути ініціативним та кмітливим – це важливо. Як пояснив один громадський інноватор із Провіденсу, місту потрібні «вирішувачі проблем», а не політики. У 2010 році деякі професіонали міста Провіденсу вирішили по-новому підійти до виборів мера. Вони назвали себе «менеджерами з найму» на посаду мера, склали посадову інструкцію та розмістили оголошення на сайті Craigslist. Група активістів хотіла «змінити розмову про політику». Згідно з оголошенням, «ця посада підпорядковується громадянам Провіденсу. Ми будемо спостерігати» [Savell, Baiocchi, Bennett 2015].

Розвиток громадянського суспільства в Україні передбачає розбудову національної моделі залучення громадян до ведення адвокаційних кампаній. Вона повинна мати позаідеологічний зміст та стати життєво важливими інструментами для досягнення соціальних змін і зміцнення демократичних цінностей. Вони дозволяють громадянам брати активну участь у суспільному житті, захищати свої права та сприяти розвитку справедливого та сталого суспільства. Інструментом цього має бути посилена громадська медіа активність. Індійська дослідниця Сохіні Пол називає

медіа-адвокацію та цифрову адвокацію, включаючи онлайн-кампанії, стратегічним використанням ЗМІ та цифрових технологій для просування ініціатив. Вони допомагають оприлюднити проблеми та поширити інформацію про кампанію. Така адвокація підвищує обізнаність і навчає людей новим темам і заохочує їх брати участь у просуванні змін. Це також допомагає висвітлювати проблеми, привертаючи до них увагу уряду [Paul 2017].

Приклади успішних медіакампаній демонструють, що спільними зусиллями можна досягти значних позитивних змін на мікрорівні. Це ж стосується і залучення нових активних учасників, для яких громадські кампанії адвокації стають чинником формування середовища колаборації та розширення кола соціального спілкування. Згідно з С. Пол, вільні, об'єктивні, кваліфіковані засоби масової інформації є важливою складовою будь-якого демократичного суспільства. Медіа-пропаганда – це використання будь-яких засобів масової інформації для просування певної справи. Це передбачає створення «захоплюючих картинок» або заголовків для впливу на громадськість [Paul 2017].

Самодостатня та добровільна громадська участь є важливою для процвітаючої демократії, що дозволяє активістам брати активну участь у житті своїх громад і впливати на урядову політику. Успішне громадянське залучення відзначається активним і постійним включенням окремих осіб і груп до заходів, спрямованих на покращення суспільного середовища та формування усвідомленого громадянського лідерства та атмосфери соціального успіху. С.Пол окреслює нову модель громадянського активізму, яка здобуває чудові перемоги по всьому світу. Порівняно з традиційними організаціями, що займаються правозахистами окремих проблем, такими як Amnesty International і Human Rights Watch, ці групи реактивні, спритні, займаються кількома проблемами та керуються членством. Вони використовують Інтернет і мобільні технології, щоб мобілізувати тисячі людей як в Інтернеті, так і на вулицях, подібно до інших соціальних рухів із цифровими можливостями, таких як Black Lives Matter і Арабська весна.

Онлайн-кампанії – це те, де цифрові технології використовуються для встановлення контакту, інформування та мобілізації групи зацікавлених людей навколо проблеми чи справи [Paul 2017].

Таким чином, ефективне громадське залучення передбачає різноманіття підходів. Це до певної міри гарантує, що всі члени громади, незалежно від походження, мають можливість брати участь. Постійна участь у кампаніях громадянської адвокації має вирішальне значення для вирішення системних проблем локальних громад та цілих регіонів. Послідовне залучення та дотримання результатів можуть призвести до значних і тривалих змін в контексті утвердження інноваційних демократичних практик.

Висновки.

Таким чином, громадянська адвокація є структурованою діяльністю в рамках політичного плюралізму та консолідованої демократії. Вона отримує імпульс в умовах нових комунікаційних засобів впливу на поведінку та свідомість громадян. Найбільш актуальними засобами громадянського залучення є медійна кампанія в соціальних мережах та платформах. Залучення громадян до конкретних акцій на локальному рівні здійснюється із

застосуванням засобів персонального залучення та просування певних проблем і питань.

Вирішальним чинником, який спонукає громадян до проактивної позиції та участі в кампаніях громадянської адвокації, є прагматичні потреби та уявлення щодо досягнення стану задоволеності вимог. Відповідно кампанія громадянської адвокації має артикулювати чіткі цілі, демонструвати прозорість методів їх досягнення та транслювати авторитетні зразки лідерства та ідейно-доктринального обґрунтування цих дій.

Політичний активізм в рамках акцій протесту не повною мірою вичерпує сутність кампанії громадянської адвокації. Йдеться про петиційну активність, можливість донацій в рамках фандрайзингових кампаній, надання часу та поведінкових реакцій в соцмережах тощо. Відповідно громадське залучення (civic engagement) до громадянської адвокації може набувати різноманітних форм та проявів.

Для сучасної України в рамках розбудови сталого волонтерського руху громадянська адвокація є перспективним полем розвитку в повоєнний період. Напрямок розвитку подальшого дослідження є ідентифікація соціокультурних чинників громадянської адвокації в Україні й світі.

Бібліографічні посилання / References

- Advocacy and Campaigns Lead. (2024). *CIVICUS*. Retrieved May 20, 2024 from <http://surl.li/byhixn>
- Civic Advocacy Support Program. (2002). Retrieved May 15, 2024 from <http://surl.li/kwiymv>
- Frič, P., Vávra, M. (2016). Czech civil sector face-to-face with freelance activism. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 36(11/12), 774-791. <http://dx.doi.org/10.1108/ijssp-12-2015-0142>
- Lindén, T. (2008). *Explaining Civil Society Core Activism in Post-Soviet Latvia*. Doctoral thesis, Stockholm University, Department of Political Science. Retrieved May 15, 2024 from <http://surl.li/wlsmkt>
- Pattie, Ch., Seyd, P., Whiteley, P. (2003). Citizenship and Civic Engagement: Attitudes and Behaviour in Britain. *Political Studies*, 51(3), 443-68. <http://dx.doi.org/10.1111/1467-9248.00435>
- Paul, S. (2017). Advocacy Strategies: Media and online campaigning. *Civil Society Academy*. Retrieved May 25, 2024 from <http://surl.li/jubnej>
- Petković, J., Božilović, J. (2020). Digital culture as a framework of civic activism. *Media studies and applied ethics*, 2(1), 21-33. <http://dx.doi.org/10.46630/msae.2.2020.02>
- Savell, S., Baiocchi, G., Bennett, E.A., Corder, A., Klein, T.P. (2015). Civic Innovation and Creative Campaigns: How Fresh Ideas Are Compromising Local Democracy. *Metropolitica*. Retrieved May 21, 2024 from <http://surl.li/grfqr>
- Shodiev, N. (2017). Oriental concepts of civic activism. *Asian Journal of research*, 9(9), 134-40.
- Wapner, P. (1995). Politics beyond the State Environmental Activism and World Civic Politics. *World Politics*, 47(3), 311-40. <http://dx.doi.org/10.1017/s0043887100016415>
- Webster, J. (1986). The publisher and civic activity: Civic activism dilemma. *Journal of Mass Media Ethics*, 2(1), 41-47. <http://dx.doi.org/10.1080/08900528609358279>
- Wissenbach, K.R. (2019). Accounting for power in transnational civic tech activism: A communication-based analytical framework for media practice. *International Communication Gazette*, 82(6), 545-63.